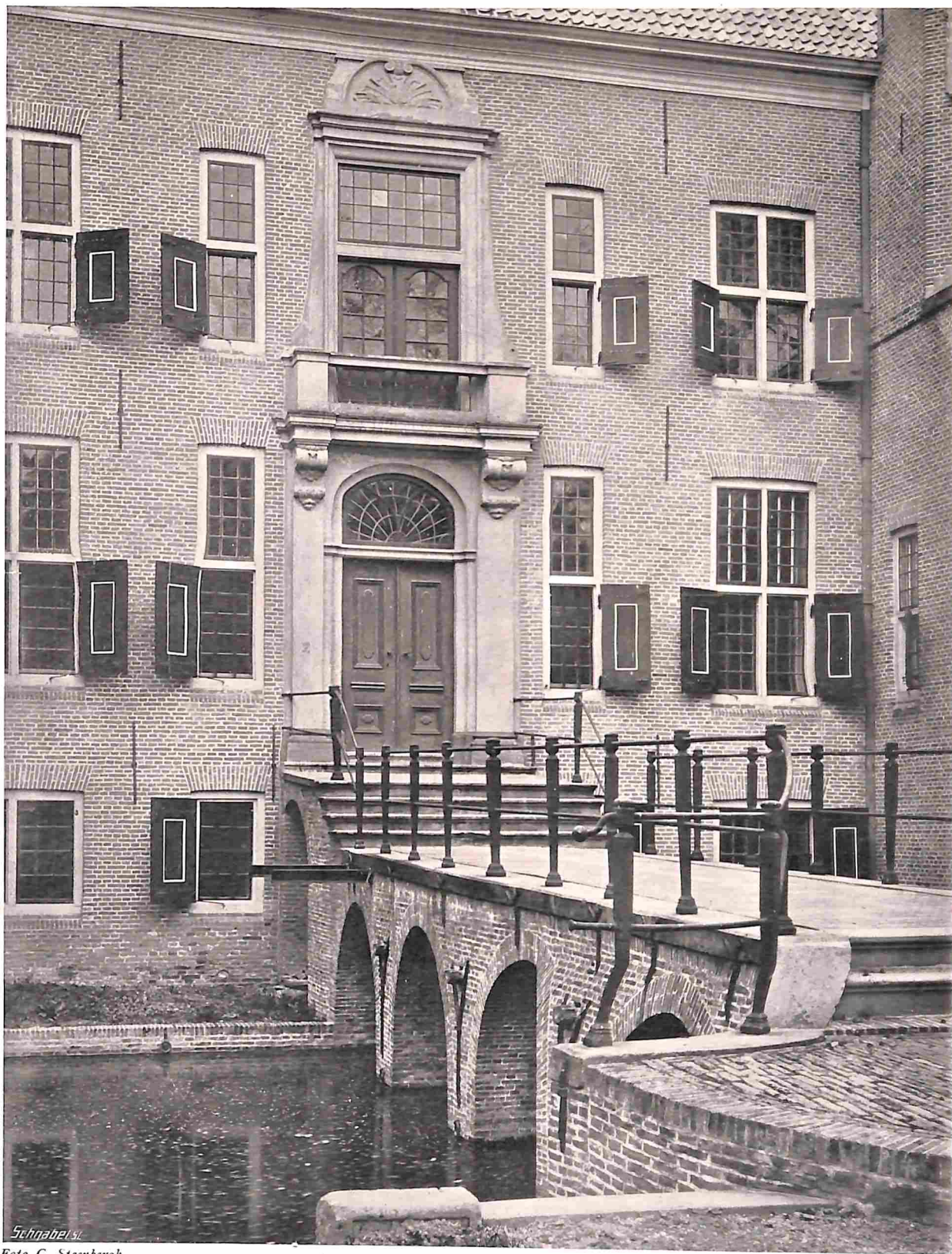

BUIITEN

10^E JAARGANG N^O. 36

ZATERDAG 2 SEPTEMBER 1916.

Schubert
Foto C. Steenbergh .

HET HUIS TE LINSCHOTEN. — BRUG EN INGANG.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

DE STERRENHEMEL IN SEPTEMBER, DOOR A. A. N.	BLZ. 422
HET „JOHN GRIER HOME”. UIT HET ENGELSCHE, DOOR JEAN WEBSTER (12)	BLZ. 422
HET HUIS TE LINSCHOTEN, (SLOT), DOOR C. VREEDENBURGH JR., GEÏLLUSTREERD	BLZ. 421, 424—429
DRAADLOOZE TELEGRAFIE BIJ DE NEGERS, DOOR G.	BLZ. 425
DE BAKKER EN DE MUSCH, DOOR MAURITS PEETERS	„ 426
TER BESTRIJDING VAN EEN SLECHTE GEWOONTE	„ 429
EEN MOOIE AANWINST, DOOR A. B. WIGMAN, GEÏLL. BLZ.	429—430
WILDE KONIJNEN, DOOR R. TEPE, GEÏLLUSTREERD	„ 430—431
LOO, DOOR A. HANS, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 432
HOE EEN VOGEL WORDT UITGEROEID, DOOR A. B. WIGMAN	„ 432

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Tevens gelieve men achter op de foto's duidelijk aan te geven, wat te voorstellen.

Afzonderlijke Nummers kosten 8 dagen na de verschijning 15 cts., daarna wordt de prijs 25 cts.

DE STERRENHEMEL IN SEPTEMBER.

HET volgende overzicht geeft den stand der sterrebeelden voor 20.5 uur sterretijd, d. i. omstreeks 9 uur middelbaren tijd of 10 uur zomertijd. Men zie het Septemberkaartje in de „N. R. Ct.”

Zenith: Cepheus, Zwaan;
Noorden: Groote en kleine Beer, Giraffe, Lynx, Wagenman;
Noordoosten: Cassiopeia, Perseus, Stier;
Oosten: Andromeda, Driehoek, Hagedis, Pegasus, Ram, Visschen, Walvisch;
Zuidoosten: Pegasus;
Zuiden: Arend, Dolfijn, kleine Paard, Pijl, Schild van Sobieski, Schutter, Steenbok, Zuider Visch, Vos, Waterman;
Zuidwesten: Slang;
Westen: Boötes, Hercules, Kroon, Lier, Slang, Slangendrager, Weegschaal;
Noordwesten: Draak, Hoofdhaar van Berenice, Jachthonden.

De Melkweg is te 9 uur (10 uur zomertijd) prachtig; hij loopt dan van het Noordoosten door het Zenith naar het Zuidwesten. Het sterrebeeld Schutter met de heldere losse Melkwegwolken gaat echter langzamerhand al wat laag staan. Hoog aan den hemel ziet men het groote lichte ovaal in den Zwaan; daaraan grenst, in de richting van Cepheus, een merkwaardig sterrenarme donkere plek, een *coalsack*, zooals er indertijd een in het Zuider Kruis de aandacht van John Herschel trok.

Algol minima zijn te zien: den 4^{en} September te 15 uur, den 7^{en} te middernacht, den 10^{en} te 9 uur, den 27^{en} te 13 uur en den 30^{en} te 10 uur, of, naar zomertijd gerekend: den 5^{en} September te 4 uur en den 8^{en} te 1 uur v.m., den 10^{en} te 10 uur, den 28^{en} te 2 uur v.m. en den 30^{en} te 11 uur.

De ster *Mira Ceti* leek mij de laatste keeren, dat ik haar waarnam, iets helderder te zijn geworden. Is het minimum inderdaad voorbij, dan zal binnenkort wel een snelle stijging intreden; de merkwaardige ster kan dan in den loop dezer maand in een binocle zichtbaar worden.

Het *Zodiakaallicht* is in September, natuurlijk alleen bij afwezigheid van maneschijn, aan den morgenhemel onder gunstige omstandigheden waarneembaar. Wie in het begin of in het einde der maand om 3 uur na middernacht (4 uur v.m. zomertijd) bij helderen hemel in het Oosten zoekt, heeft goede kans, de matte

lichtpluim in de sterrebeelden Kreeft en Leeuw te zien. Omstreeks half September hindert de maan.

De *Gegenschein* is soms in September in het sterrebeeld Visschen wel te vinden; men behoeft er echter dit jaar, om de maan die den 11^{en} vol is, alleen in het begin en het einde der maand naar te zoeken.

Zonnevlekken beschrijven in September op de schijf een baan, die de holle zijde naar het Noorden keert.

De *tijdsvereffening* neemt deze maand af; den 1^{en} September geeft een zonnewijzer middelbaren tijd aan, den 30^{en} is hij 10 minuten vóór.

In den morgen van den 23^{en} September bereikt de zon in het *najaars-nachteveningspunt* den evenaar: de herfst vangt aan. Echter duurt het nog wel twee of drie dagen, voordat dag en nacht werkelijk even lang zijn. Want daar het al dag heet, als de bovenrand der zonneschijf, door de straalbreking meer dan een halven graad omhoog getild, zich boven den horizon vertoont, wordt de zonsopkomst ongeveer 6 minuten vervroegd. Met hetzelfde bedrag wordt de ondergang vertraagd, en zoo duurt de dag bij de nachtevening niet 12 uren, maar 10 tot 12 minuten langer.

Mercurius is ondanks een Oostelijke elongatie van 27°, die de planeet den 9^{en} September bereikt, door haar lagen stand niet waarneembaar.

Venus prijkt half September al te twee uur na middernacht (3 uur v.m. zomertijd) aan den morgenhemel, eerst in de Tweelingen, later in de Kreeft en den Leeuw. De schijf meet in het begin der maand 27", in het eind 20"; de schijfgestalte is vrijwel die van een Laatste Kwartier.

Mars is niet zichtbaar.

Jupiter is daarentegen bijna den ganschen nacht te zien, in het Zuidelijk deel van het sterrebeeld Ram.

Saturnus, in de Tweelingen, komt half September al kort na middernacht op. Den 6^{en} passeert de snel Oostwaarts loopende planeet Venus haar op 3 graden afstand: als altijd een mooie gelegenheid voor den belangstellenden toeschouwer om zijn aandacht aan de beweging der dwaalsterren te wijden.

De maan zal 16 September van 11 uur 's avonds tot één uur na middernacht (d. i. 17 Sept. 0 tot 2 uur v.m. zomertijd) eenige *Pleiadensterren* bedekken.

A. A. N.

HET „JOHN GRIER HOME”

DOOR JEAN WEBSTER.

(12) (Geautoriseerde vertaling van „Dear Enemy”).

Donderdag, 2 Mei.

LIEVE Judy,
Er is toch zoveel gebeurd! Het John Grier Home is er nog buiten adem van. Eindelijk heb ik het vraagstuk opgelost en weet ik, wat ik met mijn kinderen zal doen als al die timmerlieden en loodgieters en metselaars in ons huis bezig zijn, of liever gezegd, mijn beste broer heeft de oplossing gevonden!

Vanmiddag ging ik over de linnenkast en kwam tot de vreesselijke ontdekking, dat ik alleen maar sloopen genoeg had om elke twee weken mijn kinderen een versche te geven, wat blijkbaar de gewoonte van het huis is. En wie denk je dat daar binnenstormt terwijl ik als een *châtelaine* van een middeleeuwsch kasteel, te midden van mijn huishoudelijke besommeringen, een bos sleutels aan mijn middel bengelend, in gepeins was verzonken? Niemand anders dan Jimmie!

Daar ik zoo zeer in mijn zorgen was verdiept, kon ik hem slechts een vluchtigen kus op zijn neus drukken en stuurde ik hem weg om toezicht over mijn twee oudste rakkers te houden. Ze riepen wat vrienden bij elkaar en organiseerden een voetbalwedstrijd. Jimmie kwam hijgend maar enthousiast terug en stemde erin toe zijn bezoek tot het eind van de week te verlengen, hoewel hij na het avondeten, dat ik hem te verorberen gaf, te kennen gaf, dat hij voortaan zijn maaltijden in het hotel wenschte te nuttigen. Toen wij met ons kopje mocca voor het vuur zaten, maakte ik hem deelgenoot van mijn onzekerheid, wat ik met mijn kuikens moest beginnen terwijl de nieuwe broedplaats gebouwd zou worden. Je kent Jimmie. In een seconde had hij zijn plan al opgemaakt.

„Sla een Adirondacks kamp op, op het kleine grasveld bij het gebouw. Je kunt daar drie tenten opslaan, elk voor acht man en dan kun je de 24 oudste jongens gedurende den zomer eruit sturen. Het kost haast niets!”

„Ja”, argumenteerde ik, „die tenten kosten weinig, maar het is heel duur om een man aan te nemen, die er toezicht over houdt”.

„O neen”, antwoordde Jimmie, „ik zal wel een collegevriend voor je vinden, die blij is om gedurende zijn vacantie inwoning en kost en een kleine vergoeding voor zijn toezicht te krijgen. Je zult hem alleen wat beter eten moeten geven dan ik gisteren het genoeg had op mijn bord te zien”.

Dr. MacRae liep om negen uur bij ons aan, nadat hij eerst de ziekenafdeeling had bezocht. Wij hebben drie gevallen van kinkhoest maar houden die kinderen afzonderlijk, zoodat er geen enkel van de andere aangetast kan worden. Hoe deze drie het kregen,

is mij een raadsel. Het schijnt, dat er een vogeltje bestaat, dat kinkhoest naar de vondelingengestichten brengt!

Jimmie overviel hem dadelijk met zijn kampschema en de dokter ging er vol geestdrift op in. Ze namen potlood en papier en maakten een schets op en een paar uur later was de laatste spijker geslagen. Niets zou die twee menschen meer voldoening hebben kunnen geven dan nog om tien uur aan de telefoon te hangen en een armen timmerman uit zijn besten slaap te wekken. Die is nu met eenig timmerhout voor acht uur in den morgen besteld.

Ik raakte hen eindelijk om half elf kwijt terwijl ze nog druk over palen en touw en tentdoek napraatten.

De opgewondenheid van Jimmie, gevoegd bij de sterke koffie, maakte, dat ik nu nog opzit om je uitvoerig verslag te geven. Toch zal ik, als je het goed vindt, je de nadere bijzonderheden een volgende keer meedeelen.

Altijd,
Je Sallie.

Zaterdag.

Waarde Vijand,

Komt U vanavond om zeven uur bij ons dineeren? Het wordt een echt diner, we krijgen zelfs roomijs!

Mijn broer heeft een welwillend jongmenschen ontdekt, die het toezicht over onze jongens kan houden. Misschien kent U hem wel. Hij heet Mr. Witherspoon. Ik wil hem langzaam aan in de gestichtskringen introducereen, dus spreek alsjeblieft niet over krankzinnigheid of epileptische gevallen of alcoholisme of over een van Uw andere stokpaardjes.

Het is een vroolijke, levenslustige jongen, die aan heel goede diners gewend is. Denk U, dat hij zich ooit in het J.G.H. op zijn gemak zal voelen?

In de grootst mogelijke haast,
Sallie McBride.

Zondag.

Lieve Judy,

Jimmie kwam hier Vrijdagmorgen om acht uur aanloopen en de dokter een kwartier later. En sinds dien tijd hebben ze met de timmerlieden en onzen nieuwen tuinbaas en Noah en onze twee paarden en onze acht sterkste boys flink doorgewerkt. Nog nooit zijn bouwplannen met meer animo en grooter spoed tot stand gekomen. Ik wou, dat ik een dozijn Jimmies hier kon krijgen, alhoewel ik moet bekennen, dat mijn broer in zijn eersten vlaag van werkwoede beter werkt dan eenigen tijd later. Voor het beeldhouwwerk van een middeleeuwsche kathedraal zou hij b.v. niet bijster geschikt zijn.

Hij kwam Zaterdagmorgen met een nieuw denkbeeld aandrigen: hij had den vorigen nacht in het hotel een vriend ontmoet, die tot zijn jachtclub in Canada behoort en kassier van onze Eerste (en eenige) Nationale Bank is. „Het is een beste jongen”, zei Jimmie „en juist dat soort, wat wij noodig hebben om de kinderen schik in het kampleven te doen krijgen. Hij zal wel bereid zijn om hier te komen tegen vrije kost en inwoning en een vergoeding van \$ 30.- in de maand, want hij is met een meisje in Detroit verloofd en wil sparen. Ik zei hem al, dat het eten hier niets waard is maar als hij genoeg opspeelt, zul je wel een nieuwe keukenmeid aannemen”.

„Hoe heet hij?”, vroeg ik vol belangstelling

„O, hij heeft een verrukkelijke naam! Hij heet Percy de Forest Witherspoon”.

Ik viel bijna flauw! Stel je voor, een Percy de Forest Witherspoon, die voor 24 van die kleine, onbeschaafde wilden moet zorgen!

Maar je kent Jimmie als hij zijn zinnen op iets heeft gezet. Hij had Mr. Witherspoon al uitgenoodigd om dien avond bij ons te komen eten en had oesters en duifjes en roomijs in het dorp besteld om me met mijn kalfsvleesch te hulp te komen. Het eindigde daarmee, dat ik een volmaakt diner gaf met Miss Matthews en Betsy en den dokter inclus.

Ik vroeg er haast ook den WelEd. Gestr. en Miss Snaith bij. Sedert ik die twee ken, voel ik, dat er een roman tusschen hen moet bestaan. Nooit kende ik twee menschen die zoo prachtig bij elkaar passen! Hij is een weduwnaar met vijf kinderen. Denk je niet, dat we dat zaakje zouden kunnen opknappen? Als hij een vrouw heeft, die goed voor hem zorgt, zou hij niet meer zoo veel tijd voor het J.G.H. over kunnen hebben. Ik zou het heerlijk vinden om met één slag van beiden ontslagen te zijn. Je moet het heusch bij de aantekeningen voor toekomstige verbeteringen voegen.

In elk geval hadden wij ons diner. En gedurende den maaltijd groeide mijn angst gedurig, niet over het feit, wat Percy voor ons zou doen, maar wel, wat wij voor Percy zouden kunnen doen. Als ik de heele wereld afreisde, zou ik toch nergens een geschikter man kunnen vinden, waarmee onze jongens nog meer zouden boffen. Je kunt hem aanzien, dat hij alles goed doet en flink is; zijn letterkundige en artistieke bekwaamheden trek ik een weinig in twijfel maar hij rijdt en schiet en speelt golf en voetbalt en zeilt. Hij houdt er van in de open lucht te slapen en hij houdt van jongens. Hij heeft er altijd naar verlangd om eens een paar vondelingen te leeren kennen want hij beweerde, dat hij er dikwijls over gelezen heeft maar nog nooit met hen heeft gesproken. Percy schijnt te goed om werkelijk te zijn. Het lijkt een droom!

Voordat zij afscheid namen, zochten Jimmie en de dokter een lantaarn op en geleidden zij Mr. Witherspoon in avondcostuum naar de plaats waar zijn toekomstig kamp gebouwd moet worden.

En wat hadden wij niet een verrukkelijken Zondag! Ik moest hun absoluut verbieden om met timmeren door te gaan want die mannen dachten aan niets anders, zelfs niet aan het moreele kwaad, dat ze daardoor bij 104 zieltjes zouden kunnen aanrichten! Ze stonden daar en hamerden erop los en dachten erover, dat ze morgen vroeg weer aan het werk konden gaan! Hoe langer ik mannen bestudeer, des te meer kom ik tot de overtuiging, dat zij niets anders zijn dan groote jongens, die hun ware natuur een beetje voor de buitenwereld verbergen.

Ik verkeer in gestadig gepeins hoe ik in Godsnaam den Heer Witherspoon zal kunnen voeden. Hij ziet eruit alsof hij een schrikwekkende eetlust heeft en ook alsof hij zijn diner niet kan verorberen als hij geen gekleed costuum aan heeft. Ik heb Betsy erop uitgezonden, met de boodschap, dat we een koffervol avondjapponnen moeten hebben om onze sociale standing op te houden. Een ding is zeer goed: hij gebruikt zijn lunch in het hotel en ik heb gehoord, dat die daar zeer voedzaam en rijkelijk zijn.

Zeg Jervis, dat het me spijt, dat hij niet hier is en dus niet mee kan timmeren aan ons kamp. Daar komt de WelEd. Gestr. in de verte aan. De goede God behoeft mij!

Je ongelukkige
S. McB.

J.G.H. 8 Mei

Lieve Judy,

Ons kamp is klaar! Mijn energieke broer is er weer van door en onze 24 boys hebben twee heerlijke nachten in de open lucht doorgebracht.

Onze drie tenten verhoogden het artistieke schoon van ons terrein. Zij zijn ongeveer gelijk aan die, welke wij in Adirondacks hadden, gesloten aan drie kanten en van voren open en één grooter dan de twee anderen, omdat die de kamer van den Heer Percy Witherspoon bevat. Een aangrenzende hut, die wat minder aan weer en wind is bloot gesteld, dient als badinrichting en bevat een kraan aan den wand bevestigd en drie groote waterkitten. Elk kamp heeft een badmeester, die op een stoel staand, de overige jongens, een voor een, huiverend naast den stoel staande, flink met water begiet. Sinds onze regenten ons niet genoeg badkuipen wenschen te geven, moeten wij onze scherpzinnigheid te hulp roepen.

Het kamp is in drie Indianengroepen verdeeld, elk met een hoofdman, die voor het gedrag van de groep aansprakelijk is. Mijnheer Witherspoon is de hoofdman van de heele Indianenbende en Dr. MacRae is de medicijnman. Zij betrokken hun tenten Dinsdagavond met de bekende plechtigheden, en hoewel zij mij officieel uitnoodigden de feestelijkheden bij te wonen, maakte ik voor mijzelf uit, dat dit een zuiver manlijke bijeenkomst was. Ik weigerde dus te komen doch zond hun verserschingen, wat in zeer goede aarde viel. Betsy en ik liepen dien avond tot het slagbalveld en kregen een glimp van hun orgieën te zien. De dapperen waren in een wijden kring om het vuur gezeten, ieder versierd met een deken van zijn bed en een rij veeren in zijn haar. (Onze kuikens schijnen er zeer schrale staarten op na te houden maar ik heb geen onplezierige vragen gesteld). De dokter voerde een krijgdsans uit, een bonten deken artistiek om zijn schouders geslagen, terwijl Jimmie en de Heer Witherspoon hem met krijgsmuziek begeleidden. (Twee koperen ketels, die wij nu wel nooit meer terug zullen zien!) Had je dat ooit van Sandy gedacht? Het is het eerste glimpje leven, wat ik van dien man te zien kreeg.

Na tien uur, toen de dapperen veilig en wel onder de wol lagen, kwamen de drie mannen bij ons binnen vallen en lieten zich lui in de makkelijke stoelen van de bibliotheek neer met het air van martelaars, die zich voor het welzijn van anderen hebben opgeofferd. Maar zij konden mij niet misleiden: bij alle gekheid, die zij hadden uitgevoerd, hadden zijzelve even hard meegenoten als onze jongens.

Tot zoover lijkt Percy Witherspoon het hier zeer behagelijk te vinden. Hij zit aan het hoofd van een onzer tafels onder de speciale bescherming van Betsy en naar ik hoor, weet hij daar in het stille hoekje veel vroolijkheid te weeg te brengen. Ik ben erin geslaagd het menu een kleinigheid te verbeteren en met een goede eetlust accepteert hij alles, wat wij hem voorzetten, onbekommerd over de afwezigheid van de gewende kleinigheden als oesters en tong en hors d'oeuvre.

Ik kon dezen jongen man geen eigen zitkamer aanwijzen maar hij heeft die moeilijkheid opgelost door voor te stellen het nieuwe laboratorium daarvoor te gebruiken. Dus brengt hij de avonden met een boek en een pijp vredig door, terwijl hij zich behagelijk in den tandartsstoel uitstrekt. Er zijn niet veel menschen van de wereld, die hun avonden op zulk een onschuldige manier zouden willen doorbrengen. Dat meisje in Detroit is een gelukkig, jong ding!

O jé! Daar komt een auto met menschen aan, met het verzoek het gesticht te mogen bezien en Betsy, die gewoonlijk de honneurs waarneemt, is er niet. Ik vlieg!

Addio!
Sallie

(Wordt vervolgd).

Foto C. Steenbergh.

HET HUIS TE LINSCHOTEN, VAN TER ZIJDE GEZIEN.

HET HUIS TE LINSCHOTEN.

(Slot).

ONBEWOOND als het kasteel sinds jaren is, zijn de interieurs leeg en verlaten. Er ligt iets triests in die leegte der holle, groote vertrekken. Slechts hier en daar zijn er nog overblijfselen van vroegeren praal. In de vestibule prijken boven den ingang decoratief-bewerkte initialen, geflankeerd door medaillons met 'n tweetal marmeren bustes in Romaanschen stijl. In een vertrek daarnaast siert een fries en een lijst van gebeeldhouwd marmer de hoogen schoorsteen. In de eetzaal herinnert een monumentale schouw met rijk snijwerk aan den tijd dat de kamer bewoond was, terwijl de wonderlijke wijze van vloerbeschildering, in groote vierkante blokken en helle kleuren, vergeefs doet gissen wat daartoe geleid heeft. Dan is tenminste de vloerbeschildering in de kinderkamer practischer. In 't midden staan nl. in een cirkel geschilderd de cijfers van één tot tien en het alfabet. Tot leering van de jeugd waarschijnlijk! Twee groote vertrekken worden vrijwel geheel in beslag genomen door boekenkasten. Op handige wijze is van de boeken-opstapeling gebruik gemaakt voor een geheime vlucht-deur. Oogenschiijnlijk loopen de boekenrijen door tot in den hoek, doch als er op gewezen wordt en dan nog alleen bij aandachtige beschouwing is het te zien, dat het slechts looze boeken zijn, dat het niets anders zijn dan aaneengeplakte ruggen met geleerde titels, welke op slimme wijze een deur vormen.

Die groote bibliotheek, welke eertijds ongetwijfeld de kasten vulde, is vrij zeker bijeengezameld door den staatsman en dichter uit het geslacht der Strick van Linschotens, waarvan de eerste, geboren in 1583, in 1633 de ambachtsheerlijkheid of het dagelijksch gerecht van Linschoten kocht van het kapittel van Oud-Munster. In 1634 wordt deze Johan Str. v. L. door Lodewijk XIII in den adel verheven. In 1647 sticht hij het nieuwe Huis te Linschoten. In de z.g. Freules kamer, een kamer in een van de bijgebouwen, bevindt zich een schilderij, dat het kasteel in 1647 voorstelt. In dezelfde kamer hangt een schilderij van een familiegroep, geschilderd met een fraai coloriet. Waarschijnlijk stelt dit het gezin van den zoon voor, eveneens Johan Strick van Linschoten genaamd en gehuwd met Christina Taets van Amerongen. Een kleinzoon van dezen Johan: Jan Hendrik kocht in 1723 van Mr. Johan de Witt, zoon van den raadspensionaris, de hooge en lage heerlijkheden van Linschoten, Hekendorp en de Woert. Het is deze Jan Hendrik, welke zoovele verbeteringen en verfraaiingen aanbracht. Weer een kleinzoon van dezen is Paulus Hubert

Adriaan Jan Strick van Linschoten, geboren in 1769, de dichter en schrijver, die op Linschoten in 1807 tal van vrienden ontving, feesten aanrichtte en daarop proeven gaf van zijn talenten. Ook aan het staatkundige leven van de woelige 18e eeuw nam hij deel. In 1795 was hij lid van de Nationale vergadering te 's Gravenhage. In 1796 diende hij de Bataafsche republiek als „Minister plenipotentiair” bij den Hertog van Wurtemberg. Later in ongenade gevallen trok hij zich terug op zijn rustig landgoed en vatte zijn oude studie, de dichtkunst, weder op. Alle aanbiedingen van Koning Lodewijk wees hij af. Blijkbaar vond hij geheel bevrediging in het buitenleven. Zijn gedichten wijzen daarop in sterke mate. Met een enkele aanhaling kunnen wij dit illustreeren :

Driewerf gelukkig hij,
Die in een groffe pij
Zijn kweeënloten buigt,
Op dorenstammen zuigt,
Zijn wilgenteenen snijdt,
Zijn zorg den boomgaard wijdt.
Wanneer hij plant of graaft,
Op eigen paarden draaft,
Zijne eigen schaapen scheert
Zijne eigen schuuren teert.
Zijn persikschutting verwt,
Zijn peerenenten kerft,
Zijn abrikozen snoeit,
Zijn rozelaar besproeit....

De overige werken, die wij van hem vermeld vinden, zijn: „Gedachten” (1808); „Winterrecepten” (1808), „Tien leerzangen van Horatius” (1808); „Klagte bij het graf van Mr. J. Hinlopen” en vooral het merkwaardige boek „Vertraute Briefe während eines Durchflugs durch einen Teil der nördlichen Provinzen des Königreichs der Niederlande im Sommer des Jahres 1817 an einem Freund geschrieben von Eleutherophilos” (1818).

Zijn zoon stierf kinderloos in 1849, waardoor het huis te Linschoten overging aan zijn zusters kind Else van Arnim, die in 1855 huwde met Friedrich Wilhelm, Graf von dem Busche Ippenburg, genannt von Kessel. Voor haar huwelijk woonde zij met haar vader Freiherr Alexander Heinrich von Arnim Suckow op Linschoten. Later met haar man. Er gaan levendige verhalen

Foto C. Steenberghe.

HET HUIS TE LINSCHOTEN. IN HET PARK.

over von Arnim. Nu nog leeft de herinnering aan hem voort bij de ouderen der omwonende bevolking onder den naam, welken hij destijds algemeen had „De Excellent” (waarschijnlijk afkomstig van het Duitsche Excellenz). Een heel oude arbeider, die hem nog persoonlijk gekend had, vertelde met levendigheid van de feesten, destijds op Linschoten gegeven, van het rijden met de vier, enz. En ook van de excentriciteit van den Excellent. Ergens in den tuin bijvoorbeeld stond een doodkist, waarin de Excellent nu en dan plaats nam alleen om de emotie van dood zijn en begraven te worden te ondergaan.

Zijn dochter Else trouwde eveneens met een Duitsch edelman: Graf von dem Busche Ippenburg, genant von Kessel, welke kortweg „de graaf” genoemd werd. Zij waren de laatste familie-bewoners van het Huis te Linschoten. Ongeveer in 1869 gingen zij naar hun Duitsche landgoed en lieten de bezitting Linschoten beheeren. In 1891 werd zij verkocht aan den tegenwoordigen eigenaar, den heer G. Ribbius Peletier te Utrecht.

Zoo leeg en verlaten als het ^{*}interieur is, zoo bloeiend en vol natuurleven is de omgeving van het huis, dat te midden van een uitgestrekt boschpark ligt. Dat park, het heeft de schoonheid en de bekoring van zoovele anderen, die met smaak aangelegd en met zorg onderhouden werden. Het heeft statigheid in de hoog-rijzende reuzen der oprijlaan en de breede kruinen der zware boomen, die majestueus tot ver over het water welven. Het heeft bekoring in tal van intieme plekjes en met mos begroeide slingerpaadjes. Maar het heeft ook eigene dingen die minder algemeen worden aangetroffen. Daar is vooreerst de dichte, mysterieuse „berceau” Met tusschenruimten van nauwelijks een halve meter rijen er de boomen aaneen. In elkaar gestrengeld, samengegroeid tot een bijkans ondoordringbaar dak, welven de takken over het laantje, dat zich schijnbaar eindeloos uitstrekt tot in donkere verte.

Daar zijn voorts de ijskelder en de duiventoren. De eerste ligt nabij den vijver en is een groote heuvel, van binnen uitgegraven en voorzien van een gemetseld kelder. In den heuveltop is een opening waarin in den winter het ijs uit de vijvers naar beneden werd gestort. Natuurlijk spookt het daar volgens de overlevering en verscheidene menschen uit de omgeving hebben een diep ontzag voor den onschuldigen aarden ijskelder, waarin zij nu nog, nu in de 20e eeuw, booze aardgeesten en duivelachtige schimmen vermoeden....

Ook van den „duiventoren” gaat een zekere geheimzinnigheid uit dank zij de verandering van bewoners. De onschuldige vredesvogels hebben plaats gemaakt voor de sinistere nachtvogels,

waarom dan ook tegenwoordig beter van „uilentoren” dan van „duiventoren” gesproken zou kunnen worden. De toren is hierom curieus, dat de zolder geheel bedekt is met een laag muizen-resten. De uilen toch, muizenvangers bij uitnemendheid, verorberen hun prooi heel en al, doch geven huid en pootjes als een grijze bal terug. Hoeveel slachtoffers van de nachtvogels daar liggen is eenvoudig niet te schatten!

Het Huis te Linschoten heeft niet de pretentie een monument te zijn van historisch of architectonisch belang. Zooals het er echter ligt, rondom in het water, streng van lijn met den symmetrischen voorgevel en de strakke kruiskozijsen, met zijn frisch geschilderde luiken, met zijn sierlijke boogbrug maakt het een aangename indruk. En beschouwd in haar geheel ligt er de bezitting als een natuur-monument vol stille bekoring in het vlakke Hollandsche landschap. En in dezen tijd van sloopen en rooien is het gelukkig te noemen dat de eigenaar de schoone plek wil behouden zooals zij is. Meer dan dit: een begin gemaakt heeft met het kostbare van restauratie van het huis.

Overneming verboden.

C. VREEDENBURGH JR.

Draadlooze telegrafie bij de Negers.

Afrikareizigers is het meermalen opgevallen, dat trots het ontbreken van moderne verkeersmiddelen de negerbevolking der dorpen elkander berichten konden doen toekomen op een afstand van 70 tot 100 kilometers binnen den tijd van twee uren.

Langen tijd heeft men gemeend deze geheimzinnige draadloze telegrafie te kunnen verklaren door signaalwisseling aan te nemen van heuvelpost tot heuvelpost, vanwaar men elkander misschien bercepen kon en ook dacht men aan rook- en vuurteekens, die bij bijzondere gebeurtenissen van hooge punten af, volgens een vast systeem werden doorgegeven.

Alleen in bergachtige streken is dit mogelijk, doch nu ook in vlakke streken een zelfde snelle berichtenwisseling werd geconstateerd, heeft men tegelijkertijd de tam-tams en andere trommels als instrumenten voor negertelegrafie leeren kennen. Opvallend moet het het zijn over welk een schat van trommelsignalen de Midden-Afrikaansche negerstammen beschikken en waarin ze de meest inslaande gebeurtenissen in hun gebied van kraal tot kraal meedeelen kunnen. Dag en nacht worden ginds de trommen geroerd en de woorden der trommeltaal overgenomen en verder geseind tot op honderden mijlen afstand van het uitgangspunt.

G.

DE BAKKER EN DE MUSCH.

BROODBAKKERIJ.

(EEN VERTELLING).

De kersen, ze lonkten vroolijk tusschen de bladeren, ze hingen bij trossen roze-rood om en in de kruine.

Pietje, het bakkertje, stond achter de houtmijt, hij gluipte bij tijde naar den krieckenboom, dien stond te midden zijn tuin. Een oud, verroest karabijn hield hij in de rechterhand, smakelijk zoog hij aan een steenen pijpje....

„Die musse, die musse”, grommelde hij bij poozen, „ze frette al men kriecke op!”

Hij stond daar nu al een kertierke de wacht te houden achter de houtmijt; zoo gauw het laktebrood in den oven zat, had hij het karabijn van den langen kepernagel gehaakt.... en was er op uit getrokken.

De musschen, ze vielen bij benden den boom aan, sjirpend en kwetterend. Ze hielden van Pietjes lekkere kersen, ze pikbekten de schoone huid der kriecken kapot en ze zogen en ze haptten dat het een aard had.

Pietje liet ze maar gerust komen, hij zou gewacht hebben tot den heelen boom vol zat en dan zou hij schieten.

„Zoeë ni onnoedig den hagel wegschiete”, zei hij, „ze maa stillekes late bijkome en er dan en fiftig doedschiete”.

En de musschen, ze kwamen bij troepen, altijd meer en meer....

„Ich zal na ma es trekke”, zei Pietje.

Voorzichtig plaatste hij zich naast de mijt en mikte....

Maar 't wilde nust lukken, de trein kwam dar sjust angereden, hij toette vreeselijk en de musschen, ze vlogen sjirpend de daken op....

De spoorweg loopt achter Pietjes hof. De trein reed voorbij, de lokomotief kuchend en blazend en hijgend lijk een wild biest.

„Potverdomme”, zei Pietje „en schoen kans gemist, maar 't zal nog ni verlore zen”.

En hij wachtte en de musschen kwamen weer bij kudden den boom op....

„Na was de kans te schoen”, hij gluipte weer es en posken, zijn oogjes vonkelden van geneuchte, 't deed hem goed aan 't herte dat hij toch es eenigen van die dieven zou kunnen „doedschiete”.

„Ring... tingelingeling!” deed de winkelbel.

„Volk in hoas”, mompelde Pietje, „Net zal wel grieven”.

In den boom, 't zag er grauw van de musschen.

„Ring... tingelingeling!” deed de winkelbel.

„Volk in hoas!” mompelde Pietje, „Net zal wel g'rieven”.

„Ha! dieve!” Pietje legde aan..

„Es er niemand thoas?” riep een pieperig vrouwenstemmetje van uit het bakhuis.

Pietje meende den haan af te trekken, maar dach tie, „da mensch ga verschrikke en net veur wa g'rieft ze ni?” In den boom 't zag er grauw van de musschen.

„Es er niemand thoas?” herhaalde weer het pieperig stemmetje.

Pietje gluurde begeerig naar den boom....

Met 't karabijn liep hij den winkel in.

„Wel Pietje, ge gaat me toch ni doed schiete zeker?”

„Nieë, nieë Zien, ich hem ni feul tijd, die musse frette al men kriecke op”.

„Es 't da maa, geft me en broeed van dra en twintig sens en 'n half pond bloum”.

„Jà Zien”, en in zen haastigheid gaf hij één pond bloem veur denzelfden prijs.

„Ring... tingelingeling!” deed de winkelbel.

„Dag Pietje!”

„Dag Zien!”

Pietje liep vlug 't geleg op, achter de mijt.

In den boom 't zag er grauw van de musschen.

„Ha! dieve wacht!” hij mikte, hij trok....

„Tok!” deed den haan.

De musschen vlogen verschrikt den boom uit, ze sjirpten leelijk en ze wickten „rfff” de eenen alhier de anderen aldaar.

„Potverdoemme!” zei Pietje „wee al en schoen kans gemist, potverdoemme!”

Hij haalde de kardoes uit den loop en tot zijn groote verbazing.... „d'r zit podore geen kapsul in”.

„Potverdoemme”, zei Pietje, „das te vrieëd”.

Hij stak een ander kardoes in den loop en hij wachtte en de musschen kwamen weer bij groepen den boom op.

„Ring... tingelingeling!” deed de winkelbel.

„Volk in hoas”, mompelde Pietje „de kans wot wee schoen”

„Pietje!... Piet... je!!! 't broeed! 't broe...ed!!!”

„t Was Net die riep „Pietje!! 't broeed!”

„Potverdoemme” mommelde Pietje „es't al taad?”.

„Pietje! 't broeed!”

„Potverdoemme”, grommelde Pietje „wee al en schoen kans gemist” en hij ging en hij wierp in der haast nog eens nen kwaden blik naar de musschen.

In den boom 't zag er grauw van de musschen....

„Wel man, 't es taad zolle, veur 't broeed” keef Net, en ze plantte d'r handen op d'r heupen.

„En weejal naa die musse staan gape lak ne zot?”

„De dieve, ze frette al men kriecke op”.

Hij hing 't karabijn weer over den kepernagel, hij deed zijn veste uit. De brooden, ze kwamen schoon, geel-grauw gekorst uit den oven en ze hulderdebolderden op den deegtrog.

„Ge smet se kapot!” riep Net, ze zweette en ze rangschikte de heete brooden rekewijs op den deegtrog.

„Die dieve, ze frette al men kriecke op!”.

* * *

's Anderendaags, hij had er den heelen nacht op gepraktezeerd..

„Ja, podore, Net ha gelijk, ich hem da nog ni up gepeisd” redeneerde hij „Ja, ja, podore, al goed da'ch ni geschote hem, ge kunt noet ni wete, er koste we! es mense in de Straat zen” — De straat loopt langs Pietjes huis en tuin 't veld in.

„Maa die musse, ze frette al men kriecke op!”.

's Anderendaags, hij nam een lange spar uit de houtmijt, op 't sjop stak ie een stroobussel en plantte den „musseverschrikker” nevens den boom.

„Niks gekeut” zei Net, hij zag het ook wel.

In den boom 't zag er grauw van de musschen.

's Avonds, hij nam het gedaan maar weer weg.

„Ich zal wel iet anders zinne!” dacht ie.

* * *

Hij prakkizeerde, hij zocht en....

„Ha! ich hem het gevonne, podore jà” hij wreef zich vergeuoegd de handen. „Ich zen nog zoe stoem ni”

's Anderendaags, vroeger dan ooit, stapte hij 't bed uit en toog moedig aan 't werk, „'t zou iet aardig zen” dat hij nu zou maken.

„Podore, ich zen nog zoe stoem ni, wa zulle ze allemaa staan gape” en hij werkte vlug door; eindelijk was 't klaar.

Hij nam een ladder en nagelde „'t nief ding” in den krieckenboom.

„Ha! die dieve, ze zulle na ni miee kome, ich zen nog zoe stoem ni” en hij sloeg het deeg in den trog dat het klotste tegen de wanden.

„Wel! Wel! Pietje, ge zot zegge dagge plezier het, g'het toch 't groet lot ni gewonne van de heksposisie zeker?” scherste Net toen ze in 't bakhuis kwam.

„Ma ge doet toch zoo lillek jung, ge gaat al de gebure wakker make”.

„Ha! die dieve, ze zulle na ni miee kome” glimlachte Pietje en hij sloeg harder nog het deeg weg en weer in den trog.

„Maar zeg es nekie, wa hedde wee uitgezet?” vroeg Net, hoe langer hoe nieuwsgieriger.

„Ga ma es zien in den hof, dan weet het” glimlachte Pietje „ich zen nog zoe stoem ni”.

Net ging, heupwaggelend trad ze over 't geleg....

„Pieëp!” deed 't poortje.

„Ha! ich zen nog zoe stoem ni!”

„Maar, Lieven Hieër! Heilige Moeder Gods!” uitte Net „'t is vrieëd, 't is vrieëd, wane zot toch” ze plantte d'r handen in d'r heupen

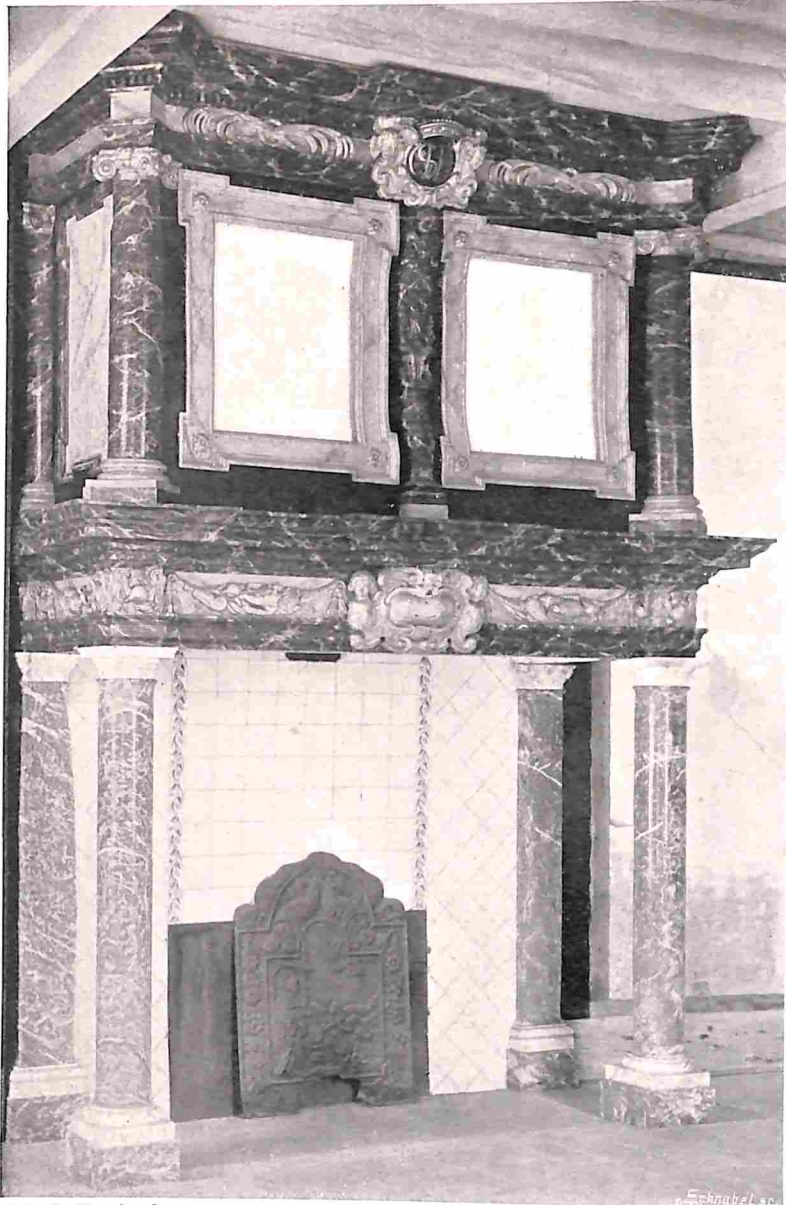

Foto C. Steenbergh.

HET HUIS TE LINSCHOTEN.
SCHOORSTEEN IN EEN DER KAMERS.

„Podore, ich zen nog zoe stoem ni, wa zulle ze allemaa staan gape” en hij werkte vlug door; eindelijk was 't klaar.

Hij nam een ladder en nagelde „'t nief ding” in den krieckenboom.

„Ha! die dieve, ze zulle na ni miee kome, ich zen nog zoe stoem ni” en hij sloeg het deeg in den trog dat het klotste tegen de wanden.

„Wel! Wel! Pietje, ge zot zegge dagge plezier het, g'het toch 't groet lot ni gewonne van de heksposisie zeker?” scherste Net toen ze in 't bakhuis kwam.

„Ma ge doet toch zoo lillek jung, ge gaat al de gebure wakker make”.

„Ha! die dieve, ze zulle na ni miee kome” glimlachte Pietje en hij sloeg harder nog het deeg weg en weer in den trog.

„Maar zeg es nekie, wa hedde wee uitgezet?” vroeg Net, hoe langer hoe nieuwsgieriger.

„Ga ma es zien in den hof, dan weet het” glimlachte Pietje „ich zen nog zoe stoem ni”.

Net ging, heupwaggelend trad ze over 't geleg....

„Pieëp!” deed 't poortje.

„Ha! ich zen nog zoe stoem ni!”

„Maar, Lieven Hieër! Heilige Moeder Gods!” uitte Net „'t is vrieëd, 't is vrieëd, wane zot toch” ze plantte d'r handen in d'r heupen

en waggelde dichter den boom bij. Ze kon d'r eigen „oeg ni geloeve”

En in den boom, fiks en stijf, stond een soldaat, de politiemuts zat scheef op zen strooien hoofd, de kapot hing flodderend om zijn dun strooien lijf, de ransel hing vast gesnoerd op zijn strooien rug en de broekspijpen — d'r zaten geen beenen in — ze wapperden als een vaan in den wind, zijn armen staken wijd uit — horizontaal — aan de rechterhoutenhand hing het karabijn en op de linkerhoutenhand hing Pietje zen langen houten sabel genageld, hoog omhoog stond ie de lucht in....

„Maa hoe es 't meugelijk, God! Lieven-Hieer! toch en daa heit hem na zen soldatekostum veur geschandeleseerd, hoe heit hem da toch kunne doen en hij die den oorlog van sevetig heit zien meedoen en daa hem zoe fier over was. God! Heilige Marent-Anna! maar hoe es 't meugelek?”

Ze keek nog es goed toe, 't was wel waar, ze had goed gezien en ze waggelde weer naar 't bakhuis.

„Pieep!” deed 't tuinpoortje.

„Wel Net, ge ziet, ich zen nog zoe stoem ni, eh?”

„Maa Pietje toch, hoe es't meugelek!”

En al de menschen die langs de Straat kwamen, bleven verwonderd „staan gapen” en de menschen in den trein, ze drukten hun neus plat tegen 't ruitje om dien zonderlingen strooien oorlogsman van sevetig goed te kunnen zien in Pietjes kriekenboom. De kinderen ook ze vonden er vermaak in, ze wierpen „rooes” naar den sabel van Pietjes strooiersoldaat, maar z'n raakten hem niet, gelukkig voor Pietjes meesterwerk.

't Was wonder... maar de musschen kwamen niet meer. Ze vlogen aarzelend om den boom... maar ze schrikten van dien kwaden oorlogsman in den kerselaar.

„Ich zen nog zoe stoem ni!” mompelde Pietje en hij glimlachte.

En op een Zondagavond, 't was klare maneschijn buiten — gebeurde er iets aardigs — Pietje zat nog in 't bakhuis, hij wachtte Net, die met den laatsten trein van Brussel zou komen.

Hij rookte pijpen d'een na d'ander en hij deed zijn oude beenen waggelen tusschen de stoelpooten, hij glimlachte bij poozen. „Ich zen nog zoe stoem ni!” monkelde ie. „Die dieve blijve na toch weg.” De wekker op de tafel tikte eentonig en een krekkel kriebte onder den oven. Pietje liet zijn oud gezicht beschijnen door de mane, de mane smeed glanzingen door de ruit in het bakhuis, hij knikte heur vriendelijk nen „Goeien dag” en dan begon ze te lachen, danig te lachen en Pietje lachte ook.

„Die licht oek mee menne soldaat zeker”, dacht ie en hij dampste en hij blies groote wolken uit zijn pijp, 't bakhuis was vol rook.

Pietje bleef knikken.

„Ich zen nog zoe stoem ni!” monkelde ie.

Daar op eens.

„Ringe...tingelingeling!” deed de winkelbel.

„Da kan Net nog ni zen” peinsde hij „ich hem den trein nog ni hoere voorbijrijen”.

„Help!... Net!... Pietje!... Help!” riep een pieperig vrouwenstemmetje. Pietje herkende dit stemmetje, hij had het nog ievers gehoord.

Pietje schrok, zijn pijp viel aan stukken op den grond... Angstig sukkelde hij naar den winkel.

„Help! Help!”

„Zedde ga et Zien?” hij bleef toekijken met groote oogen, naar dat oud scharminkel dat haar krampachtig vasthield aan den toog..

„Ja Pietje” zuchtte Zien.

„Watte es er? Watte es er?” vroeg ie gejaagd, de armen bleven slap hangen langs zijn lijf....

„Och zwegt er van, 't es te vrieëd. Wa ne mensch nog kan tegekome op zen ouw dage?”

„Komt binne Zien, Ich zal oe en zjat kofke geve”.

„Ja Pietje, asteblijf man.... Ai.... mai!” Ze stapten 't bakhuis in.

Pietje schonk twee koppen boordevol en slurpte aan zijn zjat.

„Gezondheid Zien!”

„Ai.... gezond Piet,....!” en Zien dronk een grooten slok.

„Ma zeg es Zien, watte es er?”

Foto C. Steenberg.

HET HUIS TE LINSCHOTEN.
DE GEHEIME DEUR IN DE BIBLIOTHEEK.

„Och Pietje, ich zal 't oeg es zegge man, maa; ich beef nog as ich er aan denk” ze veegde 'met de hand over heur voorhoofd.

Pietje luisterde den mond wagewijd open.

„Ja Pietje man en da ga d'er nog niks van wet”.

„Van wa?”

„Wel! wel in awen hof”.

„In mennen hof?” Hij werd zenuwachtig.

„Ja, ich kwam deur de straat, ich was naa me zuster gewest en om naa den keurtsten weg te neme pakte ich de Straat, ich zeg zoeë in men eige, ich zeg as Pietje nog op es zal ich terzelfdertaad es binne loope om e bekke te kome klappe” ze zuchtte een wijlke, slurpte eens aan heur tas.... „naa ich was sjust de bareel over toen.... och!”

ze veegde weer over heur voorhoofd.

„Zeg het Zien, spoed oe en bekke, ich verbran van ongeduld!”

„Ja Pietje man, daa zag ich naa in awen kriekenboom ne soldaat staan, hij had ne safel baa en e geweer.... Ich was zoe verveit eh, ich kost bekanst ni mieë vuts”.

„Ach !Zien, zwegt, zwegt!” Pietje danste op den stoel van plezier, hij moest zijn buik vasthouden van 't danig lachen.

„Lacht ni Pietje, 't es de waarheid zolle, zoe waa as da'k op dieë stoel zit!”

„Zwegt Zien, ge doet me deed lachen”.

Zien trok een aardig gezicht.

„Maa Pietje, 't es wa zolle, echtgebeurd!”.

„Zwegt Zien, 't es ne musseverschrikker!”

„Ach!” zuchtte Zien „hoe es't toch meugelek, en ich die zoe ne schrik haal!”.

„Ha! Ha! Ha!” ze schoten beiden in een langen lach.

„Och !Pietje ich had er waarlijk schrik van!”.

„Goeie nacht Zien!”.

„Goeie nacht Pietje!”.

„Ring...tingelingeling!” deed de winkelbel.

„Zie de wel” meende Pietje „dat ich nog zoe stoem ni zen, 't kan ni anders of de musse hemme schrik.”

„Ha! Ha! Ha!” hij zette een oolijke tronie en de maan smeed er eene glanzinge op.

Maar 't en duurde niet lang, de musschen werden ook gewaar dat in Pietjes kerselaar een strooiersoldaat de wacht hield. Ze werden stouter en stouter... 't ging zelfs zóóver dat ze rustig „hun vlooien kwamen tellen” op den punt van den sabel.

„Ge zot zegge dat die musse ook verstand hemme”, dacht Pietje, „ich zal hem maa stillekes wegneme, want ze gaan men soldatenkostuum daa ich in sevetig den oorlog mee zien doen hem, nog begoje”.

En hij nam den strooien soldaat uit den kriekenboom

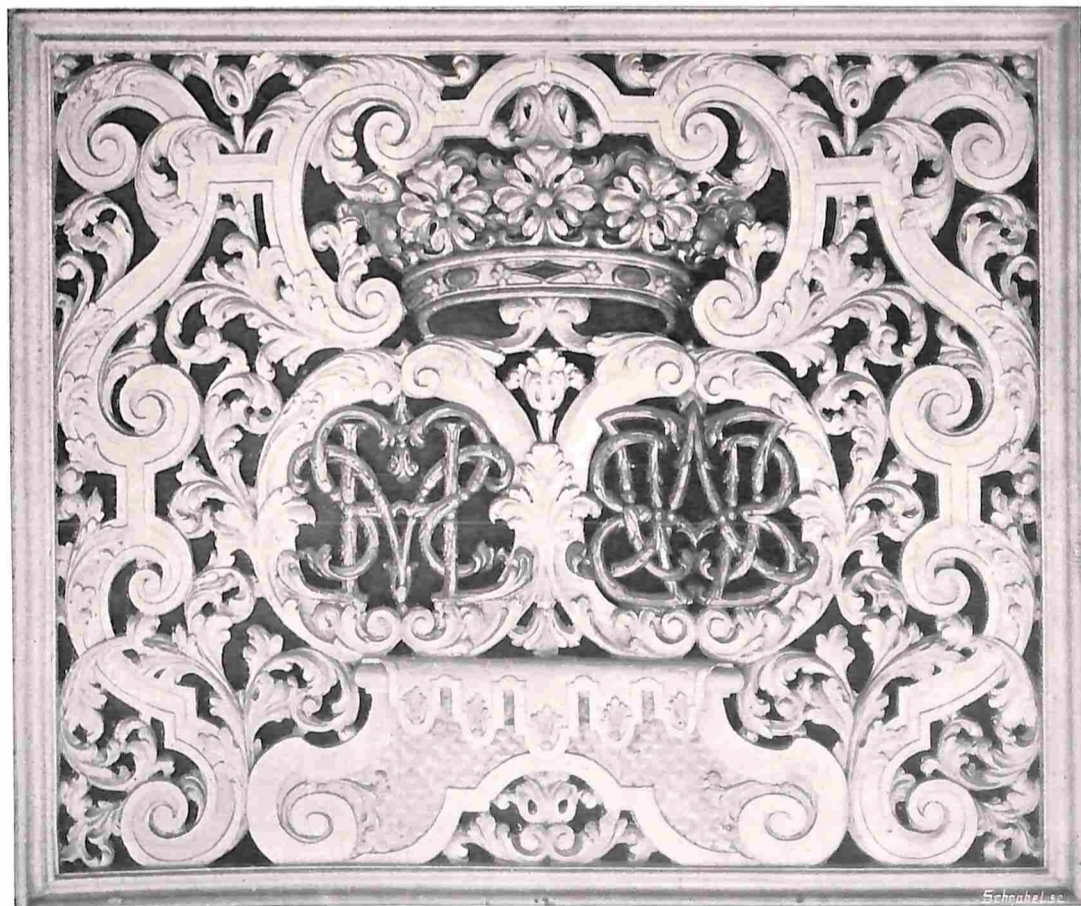

Foto C. Steenberg.

HET HUIS TE LINSCHOTEN.
SNIJWERK BOVEN EEN DEUR IN DE VESTIBULE.

en... hij wachtte en de musschen kwamen weer bij benden.
Pietje prakkizeerde dagen en nachten.
„Ich zen partang nog zoe stoem ni” zei ie „ich mut wel iet anders vinne....”
En hij vond iet anders.....

Een Donderdagnamiddag * * * was Pietje weer in zijn tuin, hij keek mismoeidig naar zijn kerselaar, de krieken ze rijpten „schrikkelijk”, ze hingen d'r bijna allen reeds met zwarte kaken....

„t Is zonde, die musse, die musse” en hij schudde den grijzen kop.
„Pietje, krijg ich es en krieg?” Pietje schrok, hij keek omme zich en door de haag zag hij Suske van 't Smekke zenne kop.

„Ha! Suske, wa mutte hemme?”
„Pietje, krijg ich es en krieg?” vroeg Suske weer en tegelijkertijd gluurden zijn guitige oogjes naar den kriekenboom.

„Podore, ich zen nog zoe stoem ni” monkelde Pietje, daar viel hem iets te binnen.

„Kom maa Suske jonge, ge zult er veul krijge”.

„Ich kan ni over de haag Pietje”.

„Wacht, gaa maa langs den winkel”.

„Ja!” zei Suske en hij trok voorzichtig zijn kop door de haag.

„Podore, eh! eh! ... Suske! Suske!”

„Wadist Pietje?”

„Nieë jung ni langs den winkel, Net mag 't ni zien”.

„Ja maa Pietje, ich kan ni over de haag”.

„Kraopt er maa deur. Wacht ich zal oe hellepe”.

Na veel krachtinspanning kreeg Pietje Suske toch over de haag.

„Zie Suske, zei Pietje, hij droogde zijn zweet wat af en dreigde met den vinger, „deze noen es 't gen school eh?”

„Nieë Pietje”.

„Wel Suske, ge gaat deze achternoen op menne kriekenboom lette...” Hij aarzelde een bekke.... „en zodder in den boom dur-reve kleffere”.

„Zeker!” viel Suske haastig in, „kleffere doen ich geerre”.

„Ge zet nen brave junge, kruipt maar stillekes in den boom en bleft goed op nen tak zitte, al de musse die kome mutte weg jage, zolle, ge slaagt er maa mee oe klak henne en ge roept maa „Weg dieve!” Maar ni an de krieke kome zolle, strak kreigde er dan veul. Goe verstaan”.

Suske knikte en weer keken zijn guitige oogjes naar de krieken.

De krieken, ze lonkten vroolijk tusschen de bladeren, ze hingen bij trossels fluweelzwart om en in de kruine.

„Kroapt er na maa up, Suske, en hot oe goe vast en zie maa dagge ni valt.”

„Jà! Jà!” zei Suske en ie zat reeds in den boom.

„Zouwet gaan Suske?”

„Jà! Jà!” zei Suske. Gretig keken zijn guitige oogjes naar de kersen.

„Ich mut gaan Suske, ich mut nog nen ove bakke, ich zal strak es kome zien zolle. Hot oe na maa goe vast, zolle en valt ni, ni aan de krieke kome zolle!”

„Jà! Jà Pietje!” lachte ie en hij keek met een blij gezicht Pietje na, die stillekes tredje voor tredje 't hofpaadje volgde.

„Pieëp!” deed 't tuindeurtje.

„Weg dieve! Sju! Sju!” riep Suske.

„Hij doe et goed”, monkelde Pietje „ich zen nog zoe stoem ni”.

Hij trok 't bakhuis in, deed zijn veste uit en het deeg klotstela-botste weer in den trog. 't Hout in den oven knakte en knetterde, groote vlammen warrelden den oven uit en sloegen lijk wapperende vanen, rekkend en krimmend, hooge de schouwe in....

't Bakse was klaar. Net wreef de buiken der brooden met een mengsel van koffie en melk en merkte ze met 'n houten naamstempel.

Pietje trok met een langen ijzeren haak de gloeiende assche den oven uit, dampend vielen ze in een grooten ketel....

En de oven slokte gewillig al die brooden in, die lagen op tafel en banken.... Hij duwde 't deksel in 't ovengat, trok weer zijn veste aan en ging eens naar Suske kijken.

„Ich zen nog zoe stoem ni!” mompelde ie.

Hij zou Suskes doening eens bespieden. Bukkend geraakte hij achter de mijt, hij deed zijn klakke af en gluipde voorzichtig.

In den boom, 't zag er grauw van de musschen.

Pietje zette groote oogen.... Suske zag hij niet.

„Podore se schemmel, dieë zal zeker gaan loepe zen”.

Vlug spoedde hij zich naar den tuin.

„Pieëp!” deed 't tuinpoortje.

„Brrr! Brrr!” de musschen vlogen verschrikt weg in een wilde vaart.

Pietje schrok.... daar onder den boom.... ja, ja.... 't was Suske.... Pietje liep tot bij den boom. 't Was waarlijk Suske....

hij lag er de oogen gesloten, rood waren zijn lippen en kin van 't kriekensap.

„Hij het hem doet gete,” dacht Pietje, hij kreeg het benauwd..

„Suske! Suske!” riep hij.

Suske roerde niet.

„Suske!” hij schudde hem geweldig.

Suske opende de oogen, wreef ze en keek geeuwend omme zich.

„Zijde uit den boom gevalle Suske?”

„Nieë Pietje, 'twas daa zoe hiet in den boom, ich zen er stillekes afgekrope en ich hem me hie maa te slape geleid, ich, ich had groete vaak....” hij geeuwde nog ne keer, wreef nogmaals de oogen....

„ich dacht da de musse me hie wel zoë zien ligge en da ze dan wel ni up den boom zoë kome....

Pietje glimlachte.... God was de junge es doet gewest!

„t Is beter zoe” dacht ie en met tranende oogen zag hij naar den boom, hij schudde den grijzen kop....

„Die musse! die musse!”

't Deerde hem dat hij nu weer iets anders must uitvinne....

„Ich zen nog zoe stoem ni!” peisde ie.

Zachtjes sloop Pietje 't bed uit, opende de kelderkamerdeur,

stapte 't bakhuis in, haakte iets van den muur, ontgrendelde zonder geruchte de achterdeur....

't Was een kouden nacht buiten, de hemel was donker en betrokken, fel woei de wind....

Alles was stil, 't dorp sliep zijn zaligen roes....

Pietje stapte 't geleg over, de handen voor zich uit, tastend....

„Pieëp!” deed 't tuinpoortje.

Hij stapte den hof in.... de wind klaagde een eentonig voischen in de kruinen en zwiepte in de telefoondraden....

Machinaal kroop hij den boom op, bleef er staan.... fiks en stijf

lijk den oud-strooisoldaat. Hij stak zijn armen uit, horizontaal, in volle lengte....

in de rechterhand hield hij het karabijn, in de linker, hoog omhoog, den houten sabel....

„Bam!.... Bam!.... m....m....!” 't Sloeg twaalf uur op den kerktoeren, de wind veegde een voor een de klanken uit de lucht....

Pietje schoot wakker.... d'r gebeurde iets vreeselijks in zijn binnenste.... Hij zuchtte; verwilderd keek hij omme zich.... in zijn hoofd begon het te hameren, zijn hart klopte geweldig en dan 't viel stil, zijn harte viel stil.... zijn buik grolde en dan.... niets meer.

En op de ruit van 't bakhuis danste een licht, 't ging heen en weer, op en neer de ruit....

„De deur es los” zei Net „hij zal naa achter zen”

Ze trok de deur open. De wind joeg fel in 't bakhuis, smet de prenten van den muur en blies 't kaarslichtje uit.

„Wane wind!” ze duwde haastig de deur toe, wachtte tot de felle bui over was, stak heur hoofd in den deurkier....

„Pietje! Piet....je!”

Geen antwoord.

„Pietje! Piet....je!”

Geen antwoord.

„Waa mag em toch henne zen!” ze werd ongerust, de wind speelde in heur nachtkleed. Ze rilde van de kou.

„Brrrr! wane wind! hij zal in 't slaap gevalle zen op 't heuske. Hij zal wel gauw kome”.

„Pietje! Piet....je!”.

HET HUIS TE LINSCHOTEN.

FAMILIEGROEP, WAARSCHIJNLIJK VAN JOHAN STRICK VAN LINSCHOTEN EN CHRISTINA TAETS VAN AMERONGEN (EINDE ZEVENTIENDE EEUW).

Geen antwoord.

„Brrr! wane wind!”

Zesloeg de deur toe, met 'n harden slag. „Zoe zal em wakker worre!”

En op de ruit van 't bakhuis danste een licht, 't ging heen en weer, op en neer de ruit.

Net kroop verom 't bed in en ze wachtte angstig....

Pietje, hij en Pietje niet....

's Anderendaags, de straat zag zwart van 't volk, heel 't dorp, oud en jong, 't verdrong zich allen langs de haag van Pietjes tuin.

En in den kerselaar... fiks en stijf stond Pietje... de slaapmuts zat scheef op zijn grijs hoofd, 't hemd hing flodderend om zijn pieterig stram lijf en 't wapperde als een vlag in den wind, zijn armen staken languit — horizontaal —, in de rechterhand hield hij 't karabijn en in de linker, hoog omhoog, den houten sabel....

„Maar, hoe es 't meugelek! God! Lieven-Hieër!” kermde Net, „maar hoe es 't meugelek! Heilige Marant-Anna! en ha die den oorlog van seveteg heit zien meedoen!” Ze snikte op heete tranen....

De musschen kwamen — dit jaar — niet meer op Pietjes kerselaar.

Aan den gevel der bakkerij van Pietje zaliger hangt nu een groot naambord. Een vreemdeling kijkt er verwonderd naar en denkt „dat moet hier een voorname bakkerij zijn” en hij herleest aandachtig de zwarte letters op het groote uithangbord, dat Pietjes kleinkinderen op den muur gespijkerd hebben — ter zalige nagedachtenis van hun diepbetreurden grootvader—.

De Bakker & De Musch
Broodbakkerij.

D'r kwam een verreken
met een langen snuit
en 't vertelseken
is uit.

MAURITS PEETERS.

Ter bestrijding van een slechte gewoonte.

ONZE toeristenbond, de A. N. W. B., heeft weder een nuttig werk verricht door de uitgifte van een groote plaat in kleuren, die beoogt de slechte gewoonte van het publiek te bestrijden, om papieren, vruchtenschillen enz. achter te laten op plaatsen, waar men medegebrachte levensmiddelen of iets dergelijks heeft genuttigd. Tengevolge van dit euvel zijn reeds vele bosschen en landgoederen voor het publiek gesloten. En waar de wandelsport weder meer en meer in eere komt en de Bondswandelwegen voor een groot deel gaan over particuliere eigendommen, waarop de wandelaars zich als gasten hebben te gevoelen, is het geen wonder, dat de A. N. W. B. zich geroepen heeft gevoeld, om te trachten deze slechte gewoonte, welke gevolgen ook voor hen, die er zich niet aan schuldig maken, zoo betreurenswaardig kunnen zijn, tegen te gaan.

Onder de plaat lezen wij de woorden:

Laat niet, als dank voor 't aangenaam verpozen,
Den eigenaar van 't bosch de schillen en de doozen.

De plaat zelf achten wij niet geheel geslaagd. Wij laten nu daar, dat zij, uit artistiek oogpunt, geen onverdeelde lof verdient. Maar... de „schillen en doozen” op den voorgrond vormen zulk een schilderachtig stilleven, dat ze den eigenaar van 't bosch tot een oogenlust moeten zijn. Ook lijkt het ons niet te verdedigen, dat de doozen en flesschen op zoo duidelijk leesbare wijze hun fabriekaat te zien geven; bijna zou men gaan denken, dat daar advertenties op het gras liggen gespreid. Terwijl de papieren, in strijd met de werkelijkheid, al te zeer in de minderheid zijn. Wij betreuren dit des te meer waar de bedoeling zoo uitermate onze sympathie heeft.

Moge desniettemin de plaat het besef versterken, dat een ieder moet medewerken het den grondeigenaren mogelijk te maken om het publiek gastvrijheid te blijven verleen.

EEN MOOIE AANWINST.

DE MIDDELSTE ZAAGBEK (*Mergus serrator* L.), EEN NIEUWE NEDERLANDSCHE BROEDVOGEL.

ONZE Natuurmonumentenvereniging heeft 'n succes te boeken dezen zomer. Op de z.g. Noordwestplaat, een absoluut onbewoond eilandje, niet ver van Rottum — in den jaargang 1915 van „Buiten” heb ik daarvan nadere bijzonderheden vermeld in mijn bijdrage *Bij den Nederlandsche Robinson* — dat onder directe bescherming staat van deze corporatie, heeft dit seizoen een voor onze avifauna nieuwe vogelsoort gebroed, de *Middelste Zaagbek*, die tot dusverre hier niet anders voorkwam dan als wintergast langs de kust.

Een dergelijke aanwinst stemt tot dankbaarheid en moet het bestuur wel tot een stimulans wezen, om ook in de naaste toekomst door te blijven gaan met enkele landsgedeelten zooveel mogelijk in hun oorspronkelijke gedaante, onaangetaast te bewaren en door het bezoek tot een minimum te beperken, ze als een volmaakt ongereveerde, rustige verblijfplaats voor wilde planten en dieren te reserveren. De Noordwestplaat is zulk een ongestoorde plek bij uitnemendheid, publiek wordt er zoo goed als niet op toegelaten, eierroof vindt er niet plaats en zoo minst voor de meeuwen en zeehand een ideaal vogeloord, niet het minst voor de meeuwen en zeezwaluwen van Rottum, welke, gelijk onze lezers weten, zulke

Foto C. Steenbergh.

HET HUIS TE LINSCHOTEN.

GEZICHT VAN HET KASTEEL OP VOORHOF EN OPRIJLAAN.

kwade mobilisatieherinneringen hebben en nu in grooten getale dit vluchtoord betrokken hebben, waar ze in alle rust mochten vertoeven.

Zoo broedt daar dan nu ook de middelste zaagbek, een vogel, behoorende tot de eendachtigen (*Lamellirostres*) en meer in 't bijzonder tot de zaagbekken (*Mergidae* L.) zooals onze fraaie afbeelding op de volgende bladzijde ook den leek duidelijk aantoonst. Als broedvogel komt hij in 't Noorden van Europa en Azië voor, in de Shetlandsche eilanden en Schotland met de eilandengroepen Faroër en de Hebriden. In Holstein, Mecklenburg en de Oostfriesche eilandjes is hij eveneens als zoodanig aangetroffen, doch nergens vond men hem zoo talrijk als in de omgeving der Masurische meren, dus nogal ver het binnenland in. Dit is nog niet lang bekend en het verwekte eenig opzien onder de Deutsche ornithologen, toen Szielasko dezen zaagbek als een regelmatig, zij het dan ook spaarzaam voorkomende broedvogel van Oost-Pruisen betrachtte. Deze onderzoeker bleek echter met zijn bewering nog niet ver genoeg te zijn gegaan, want naar in 1898 Dr. Kurt Floericke meedeelde, is in de streek van Masuren en vooral aan de Mauersee, *serrator* niet slechts een geregelde, maar zelfs een zeer talrijke soort, welks eieren er bij honderden geraapt worden, om eenigszins afbreuk te doen aan het getal dezer vraatzuchtige vischroovers.

Waar een vogel op een breedte tusschen 33 en 70° een dergelijke wijde verspreiding heeft, was het te verwachten, dat bij voorkomende gunstige gelegenheid ook Nederland wel eens als broedplaats in aanmerking zou komen en valt het niet te verwonderen dat op een afgelegen, met voorbedachten rade ongemoeid gelaten eilandje als de Noordwestplaat, een nest met elf slanke, fijnkorrige, doffe eieren van grauw-geelwitte kleur, omgeven door bruinachtig dons, werd aangetroffen. De Voogd van Rottum was de gelukkige vinder en ter officieele determinatie zullen eierschalen en nestdons onderzocht worden.

Evenals de bergeend, de papegaaiduiker en de andere zaagbeksoorten, broedt de Kleine Duikergans, Pinduike of Bunte Dûkel (Friesch), zooals de soort lokaal heet, gaarne in hopen, is zelfs op wilgenknoten gevonden, doch neemt ook wel, bij gebrek aan deze gelegenheden, zijn toevlucht onder helm of struweel, zooals op onze afbeelding is te zien. Zoo zat ook het Hollandsche nest in het lange helmgras, wat op de Noordelijke Duitsche eilandjes veel schijnt voor te komen. Op de broedplaats toont zich deze soort vaak zeer vertrouwd jegens de menschen, doch des winters is hij uiterst voorzichtig en wantrouwend, door welke eigenschappen hij slechts zelden den jager ten offer valt.

Zooals zijn naam reeds aanduidt, staat de middelste zaagbek in grootte tusschen zijn soortgenooten, de groote zaagbek en het kleine wit-zwarte nonnetje, in, metende pl.m. 55 c.M. in de lengte, bij een vlucht van 85 c.M. De lange, vrij zwakke snavel is prachtvol rood, evenals de pooten. Het zomerkleed dezer vogels ziet er bont genoeg uit; daarvan kunt ge u in Artis aan den eendenvijver overtuigen en dank zij deze hermelin hebben we er een der fraaijer gekleurde vogels bij gekregen. De kop draagt een lange, dubbele kuif, kop en hals zijn prachtig zwartgroen en worden begrensd door

een breeden witten halsband, welke aan den achterkant door een zwarte streep in tweeën is gedeeld. Rug en vleugelpennen zijn diepzwart met enkele witte vlekken, terwijl de gedeeltelijk geelwitte vleugeldekveeren 2—3 zwarte dwars- en lengtestrepen van dezelfde kleur dragen. Overigens doet het bovenlijf zich asch-kleurig voor als met wit bepoeierd, tegen welke de fijn zwart-wit gewaterde flanken en de lichte onderzijde mooi afsteken. De krop is roestbruin met zwarte lengtevlekken.

Met deze beschrijving zult ge het een heel eind brengen, wanneer ge soms onzen nieuwen gast mocht ontmoeten. Ik zou het aardig vinden, als hij zich nog meer ging uitbreiden en we hem nogeens in 't duin van Terschelling of Schiermonnikoog mogen vinden. We zijn in den loop der jaren al zooveel belangrijk ge-dierte kwijt geraakt, dat we zulk een mooie aanwinst dubbel moeten waardeeren en het voortbestaan der soort met alle ten dienste staande middelen dienen te bevorderen.

Ik geloof wel, dat dit bij de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten in goede handen is.

Wageningen, Zomer 1916.

A. B. WIGMAN.

WILDE KONIJNEN.

WANNEER onze vroolijke huppelaars overal en gelijkelijk verdeeld in een matig aantal in alle onze provinciën werden aangetroffen, zouden ze niet alleen nergens als een groote last of zelfs als een soort van landplaag worden beschouwd, maar integendeel als een bron van genoegen voor elken natuurliefhebber en vooral voor den jager. Maar in sommige streken komen ze in 't geheel niet voor en in andere zijn ze zoo talrijk en vermenigvuldigen zij zich zoo sterk tengevolge hunner buitengewone vruchtbaarheid, dat men bijna niet in staat is met alle soorten van verdelingsmiddelen aan hun al te snelle vermenigvuldiging paal en perk te stellen voor zoover dit noodig is tot instandhouding van velden en bosschen.

Een bekend natuurvorscher „Dennaut” heeft beweerd, dat een enkel konijnenpaar zich in vier jaar tijds tot een aantal van 1.274.840 stuks kan vermeerderen. Wij zullen hem maar niet narekenen, maar wanneer wij een kijkje nemen in onze duinen, vooral in de duinen onder Zandvoort, en daar tegen den avond de talrijke daar buiten hun holen zich bevindende huppelaars gadeslaan, willen we hem gaarne gelooven.

Het wilde konijn behoort, voor zoover het de jacht daarop betreft, tot het klein wild en in het rijk der natuur tot de knaagdieren en wel meer bepaaldelijk tot het hazengeslacht. In de jachttaal wordt het vrouwelijk konijn, evenals de vrouwelijke

EEN MOOIE AANWINST.

DE MIDDELSTE ZAAGBEK (*MERGUS SERRATOR L.*), EEN NIEUWE NEDERLANDSCHE BROEDVOGEL.

is vanaf de schouders tot aan de lendenen roestgeel, zwart en grijs gemengd, de achterzijde der lendenen blauwachtig grijs. De zijden, ook de zijden van den hals, de schouders en de uitwendige deelen der lendenen zijn naar boven toe donker vaalgeel, naar beneden iets lichter; de loopers zijn aan de voor- en buitenzijden roestkleurig. De buik is witgrijs, evenals de binnenzijde der loopers tot aan de knieën. Vanaf de knieën worden ze roestkleurig. De borst is donker vaalgeel, gemengd met grijsachtig wit. Langs den hals ontwaart men een roestroode streep, die tusschen de lepels begint en als een min of meer breede vlek onder de schouders eindigt. In den nek is de kleur aan beide zijden van die streep vaalgeel. De kijkers zijn zwart. Bij jonge konijnen zijn deze door een witachtigen, bij ouden door een gelen rand omgeven, die zich als een smalle streep naar beneden tot aan de snor, naar boven tot aan de lepels uitstrekt. De snor bestaat voor een deel uit zwarte, voor een ander deel uit grijze stekelharen. De keel, de benedenkaak en de lippen zijn witgrijs of blauwgrijs gemengd. De buitenste rand en de binnenzijde van de schelpvormig samengetrokken lepels zijn met grijsachtig witte, zeer korte haren bezet. Aan de lepelspits bevindt zich van buiten een zwartbruine vlek, welke naar de linkerzijde er van geelachtig bruin, naar de rechterzijde aschgrauw verloopt. Ook de overige deelen der lepels zijn aschgrauw. Het voorhoofd is zwartachtig geel, de pluim van onderen en aan de punt fraai wit, van boven zwart met vale randen. De kleur der witpluimen varieert overigens zeer, zoowel naar het jaargetijde als naar den leeftijd, want de kleur der ouden is steeds veel fraaier en donkerder dan die der jongen. Kleurverschiedenheden zijn volstrekt niet zeldzaam. Men treft, vooral in de duinen, dikwijls gele en ook wel zwarte konijnen aan zonder eenige afteekening. De teenen zijn met tamelijk lange en scherpe witachtige en naar beneden gekromde nagels bezet.

Een geheel volwassen konijn weegt 2 tot 2½ K.G. en meet in de lengte 40 tot 45 c.M., in de hoogte 16 tot 18 c.M. Rammelaars zijn steeds iets zwaarder dan moerkonijnen. De lepels zijn in verhouding tot het lichaam korter dan bij den haas en meten + 7 c.M.. Witpluimen zijn nu niet juist flinker, maar in het begin van de vlucht veel vlugger en in het haken slaan veel behendiger dan hazen. Ook zijn ze veel slimmer dan deze. Hooren, ruiken en zien kunnen ze uitstekend en ze zijn steeds buitengewoon voorzichtig, zoo voorzichtig zelfs, dat ze bij het geringste gevaar met een der achterloopers op den grond slaan om zoodoende hun familieleden te waarschuwen. Wanneer men ze vangt of verwondt, kunnen ze uit angst of van pijn luid klagen. Hun levenswijze is een goedgeregelde, buitengewoon gezellige en hun familielevens zeer patriarchaal, want ze zijn aan den oudsten rammelaar als stamvader der geheele familie even onderdanig en even gehoorzaam als tamme konijnen dit in den regel zijn.

Als het oorspronkelijk vaderland der konijnen beschouwt men Spanje en Griekenland, maar dit is slechts een vermoeden waarvoor geen bewijzen te vinden zijn. Noordelijker dan 50—55 graden noorderbreedte worden nergens meer konijnen aangetroffen. Ze houden 't meest van een gematigd klimaat, maar men treft ze toch ook in hooger gele-

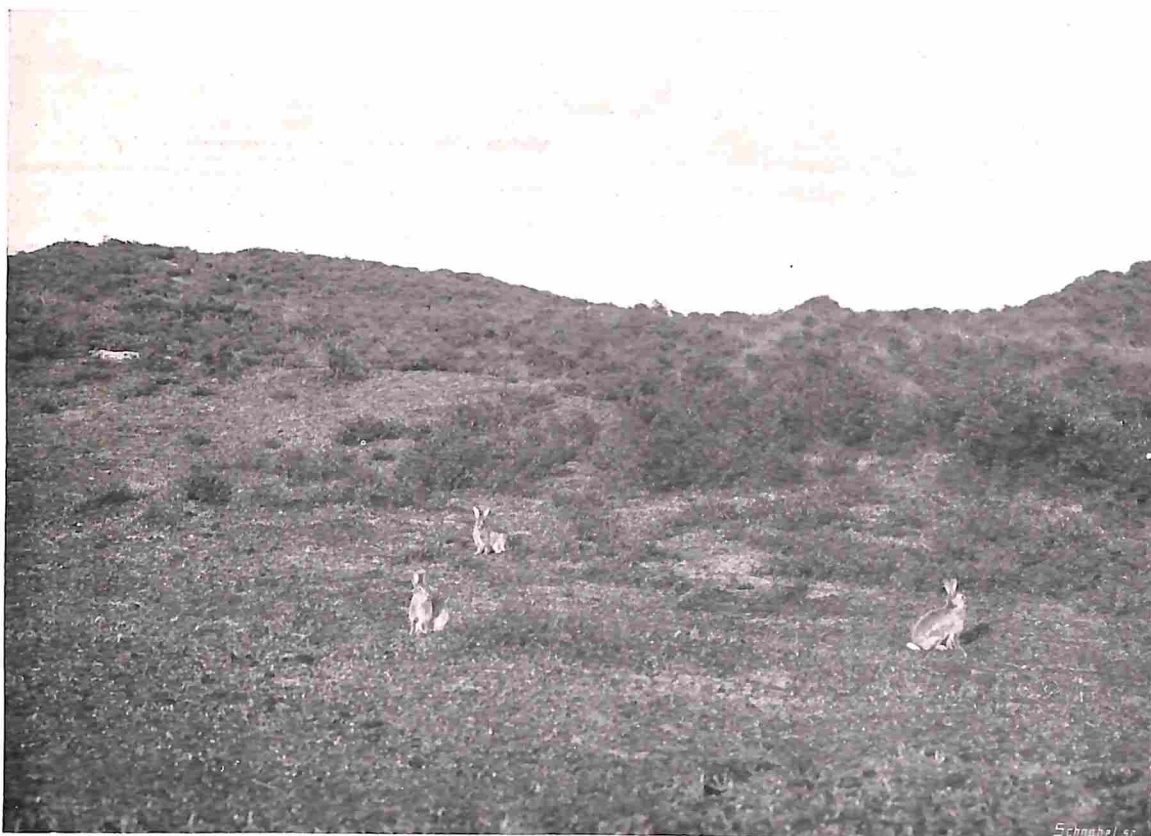

Foto R. Teje.

WILDE KONIJNEN. GEREED VOOR DE VLUCHT.

Foto R. Tefé.

WILDE KONIJNEN.

ONZE WITPLUIMEN, BEHOEDZAAM UIT HUN HOL TE VOORSCHIJN KOMEND.

gen streken van Amerika en Afrika vrij talrijk aan. Het liefst hebben ze met zandstreken te doen, omdat ze daar het gemakkelijkst kunnen graven en hun holen kunnen aanleggen. Waar korenakkers, weilanden met slootjes, akkermaalshout en vooral dennenbosschen, waarin ook jeneverbes-struiken worden aangetroffen, elkander afwisselen, daar houden ze zich al zeer gaarne op. Hun holen graven ze meestal zelf, maar ook bewonen ze wel verlaten vossen- en dassenhollen. Ze zijn slim genoeg die holen niet daar aan te leggen, waar ze last van hoog water zouden kunnen krijgen en kans zouden hebben door overstrooming verast te worden. In waterrijke streken worden de holen wel zoo hoog aangelegd, dat deze nooit door het opkomende water bereikt kunnen worden. Midden in groote bosschen treft men maar zelden holen aan, wel echter aan den rand er van en in het lage hout.

De paartijd der witpluimen duurt van Februari tot in den laten herfst, waaruit volgt, dat de moeder bijna iedere 5 weken jongen werpt, in den regel zes tot tien op elken worp. De jongen blijven, evenals dit bij alle knaagdieren, met uitzondering alleen van den haas, het geval is, eenige dagen blind. De draagtijd duurt dertig dagen, maar nauwelijks heeft de moeder geworpen of ze is al weer in staat opnieuw te worden bevrucht. Evenals de haas, heeft ook het konijn een dubbele baarmoeder. Voorbeelden van overbevruchting zijn echter nooit waargenomen. Als kraambed wordt meestal een versch en opzettelijk gegraven hol met slechts één pijp gebruikt, dat wentel genoemd wordt, maar ook wel een bestaand hol, daarvoor ingericht. Dit wordt dan met de zachtste moederwol en met wat gras bekleed. Zoo'n wentel wordt in de eerste dagen met aarde gesloten en, naar men beweren wil, met urine van de moeder besprenkeld. Of dit plaats heeft om den rammelaar of in het algemeen iederen vijand er van af te houden is moeilijk te zeggen, maar zeer goed mogelijk, omdat de natuur, zooals in zoovele andere zaken, wellicht ook hier de aangeboren begeerte van den rammelaar om zijn eigen pasgeborenen kinderen op te vreten, gebruikt heeft, om een al te groote vermeerdering dezer vroolijke huppelaars te voorkomen.

De lampreien worden gezoogd waarschijnlijk, totdat de moeder weer moet werpen. Ze worden dan met de grootste zorg en teederheid in het laveien geoeffend. In acht maanden tijds zijn deze reeds tot paren geschikt en in de twaalfde maand zijn ze geheel volwassen. Door dit vroege paren op nog zoo jeugdigen leeftijd, is het wel te begrijpen, dat de witpluimen zich in slechts enkele jaren zoo ongehoofdelijk sterk vermeerderen, vooral in streken, waar weinig rooftuig, zooals vossen, bunzings en roofvogels, wordt aangetroffen. Daar vooral kunnen ze dan veel schade aan land-, bosch- en tuinbouw teweegbrengen en is het noodig daartegen maatregelen te treffen. Daar moeten dus groote drijfjachten gehouden worden of moet door fretteeren een voldoende aantal huppelaars worden afgeschoten, terwijl als laatste hulpmiddel in de duinen, waar elke vegetatie onmogelijk wordt, indien men niet bijtijds

tegen de konijnenplaag zou optreden, het delven der konijnen aanbeveling verdient, niet alleen van pasgeborenen jongen die zich nog in een wentel bevinden, maar ook van reeds volwassen jongen en van oude konijnen uit de overal verspreide holen. Hoe dit in zijn werk gaat, zullen wij straks nader beschrijven.

Gedurende den zomer verlaten de witpluimen bij het begin der avondschemering, ook al wel iets vroeger, hun holen om buiten te laveien. Dit geschiedt echter niet, zooals men geneigd zou zijn te denken, plotseling en met groote haast, maar heel langzaam en kalm en tevens met groote voorzichtigheid, want voordat ze buiten komen, blijven ze even in de ingang van de pijp zitten om te luisteren of er buiten geen onraad is, huppelen dan een eindje verder om dan nogmaals te luisteren en overal heen te kijken of er niets verdachts in de nabijheid is. Eerst dan vluchten of loopen ze verder het veld in. Zoodra ze echter het geringste gevaar meenen waar te nemen, vluchten ze vliegenssnel weer naar en in het hol en komen ze vooreerst niet meer te voorschijn. 's Morgens, als het flink dag begint te worden, loopen ze gewoonlijk weer onder om overdag niet meer te verschijnen. Bevindt zich het

hol in dicht struikgewas in welks naaste omgeving het rustig is, dan zoeken ze zoowel in den zomer als in den winter gestreepte dekking onder de laaggroeiende takken, in dichte heidestruiken, in een gewirwar van jeneverbesstruiken, in het gras of in het koren, maar steeds in de nabijheid van het hol. Een konijnenhol beslaat dikwijls een groote uitgestrektheid en bevat naar alle zijden uitgebreide vertakkingen. Hoe grootter een witpluimen-kolonie wordt, des te meer moet het hol in grootte toenemen, of er worden in de buurt weer nieuwe holen aangelegd. Elke pijp komt in een zoogenaamde kamer uit. Zulke kamers worden door de dragende moederkonijnen bewoond en in de overgebleven kamers wonen de andere leden der talrijke familie. De meest gebruikte pijpen (hoofdpijpen) zijn door het vele gebruik, dat er van gemaakt wordt, aan den ingang meestal veel wijder geworden. Veel minder wijd is de ingang van de vluchtpijpen, maar alle pijpen worden bij de kamers veel nauwer, zoo nauw zelfs, dat de bewoners er nauwelijks doorheen kunnen. Vandaar dat Reintje de Vos de witpluimen daar niet bereiken kan, en zelfs een marter zou er niet zoo spoedig doorheen kunnen breken, zoodat in de meeste gevallen de witpluimen tijd genoeg zullen hebben een goed heenkomen te zoeken.

Dezelfde planten, die den haas tot lavei dienen, zijn ook het lavei van het konijn. Daarenboven is het konijn een groot liefhebber van jeneverbes-naalden en weet het ook zeer handig zand of aarde van knollen en rapen te verwijderen en deze dan te beknagen. Van een strengen winter hebben de konijnen veel minder te lijden dan de hazen, daar de eerste veel beter in staat zijn door de sneeuw heen te graven. Als de sneeuw lang blijft liggen, bevriest en daardoor hard geworden is, kan het voorkomen, dat bij aanhoudende vorst vele konijnen het te kwaad krijgen en van honger en gebrek omkomen.

Foto R. Tefé.

WILDE KONIJNEN.

DE HEER DES HUIZES POSEERT VOOR DEN FOTOGRAAF.

Goed en degelijk voorbereid, smaakt het witte, tamelijk droge vleesch van het konijn heel lekker. Sommigen geven de voorkeur aan konijnen-wildbraad van konijnen, die op jeneverbessen gelaveid hebben en over den smaak valt nu eenmaal niet te twisten. Konijnenwol wordt gebruikt bij de hoedenfabricage en een wintervel kan een zeer geschikt bont opleveren als voering voor jassen. Het kost weinig en is licht in het dragen.

Het spoor onzer witpluimen is, wat vorm en stelling betreft, volkomen gelijk aan dat van den haas; alleen is het wat kleiner, ongeveer zoo groot als dat van een halfwassen haas. Ook de wijze van voortbeweging is bij het konijn dezelfde als bij den haas en al zijn de achterloopers van het konijn naar verhouding iets korter, het doet in vlugheid en behendigheid maar zeer weinig voor den haas onder. Toch is het alleen zoo vlug op een kort traject, want het is vrij spoedig vermoeid en op de lange baan vermindert zijn vlugheid zoo sterk, dat het in het open veld gemakkelijk en spoedig door een jachthond kan worden ingehaald. Des te meer vaardigheid legt het echter aan den dag in het hakenslaan.

Wat de jacht op de witpluimen betreft, deze is wel een der meest interessante. Men jaagt het konijn zoowel voor den voet op de zoekjacht, als op drijfjachten en hoewel in ons land het bersen op konijnen weinig wordt beoefend, kan deze jachtwijze toch ook goede resultaten opleveren. Ook het fretteeren bij het hol kan dikwijls met succes worden uitgeoefend. Het zou ons te ver voeren van deze jachtwijze een beschrijving te geven.

Dat het konijn door onze jagers zeer op prijs wordt gesteld, blijkt wel hieruit, dat het dikwijls de muziek van de jacht wordt genoemd.

In terreinen waar men noodgedwongen tot verdelging van witpluimen moet overgaan, ten einde een al te groote vermeerdering dezer monterre diertjes, die voor den plantengroei noodlottig zou worden, tegen te gaan, bestaan verschillende verdelgingsmiddelen. Een er van is 't dichtstoppen der pijpen met hout of steenen, maar daar deze verdelgingswijze zeker erg vreed genoemd mag worden, geven wij aan andere middelen verreweg de voorkeur.

In de duinen wordt met succes het delven als verdelgungsmiddel toegepast. Men graaft zoowel de lampreien uit de wentels als de oude konijnen uit hun overal verspreide holen. Men gaat daarbij als volgt te werk. Na alle op één na tot het hol toegang gevende pijpen te hebben dichtgestopt, wordt de laatste pijp tot op een zekere diepte verwijdt en uitgegraven en peilt men met een buigzamen stok een belopen hol om na te gaan of zich daarin huppelaars bevinden. Is bij het terugtrekken van den stok uit het hol konijnenwol daaraan blijven vastkleven is dat een bewijs, dat er zich één of meer konijnen in dit hol bevinden. Deze worden nu één voor één met een anderen stok aan welks uiteinde een ijzeren haak is bevestigd, uit het hol naar boven en te voorschijn gehaald en met een slag in den nek gedood. Op deze wijze kunnen heel wat witpluimen worden opgeruimd en deze verdelgungswijze heeft nog het voordeel, dat de zoo verkregen witpluimen overal gaarne koopers vinden, daar ze, zooals vanzelf spreekt voor de consumptie uitstekend geschikt zijn.

Dikwijls wordt beweerd, dat hazen en konijnen het slecht met elkaar kunnen vinden. Dit moge waar zijn, maar toch worden op terreinen, waar de levensvoorwaarden voor beide gunstig zijn, hazen en konijnen naast elkaar aangetroffen. Waar zulks niet het geval is, kan het konijn, dat elke lavei voor lief neemt, nog blijven bestaan, maar zal men weinig hazen meer aantreffen.

Overneming verboden.

R. TEPE.

LOO.

„J A meneere, die poorte is d'oudste van Vlaanderen en aan dien boom daar, bond Julius Caesar zijn peerd, toen ie op reize was naar Boulogne, om den Engelschman te bevechten”. Zoo zei me fier een burger van Loo, toen ik 't jaar voor den oorlog aan de brug uit de Iepersche tram stapte en 't oude plaatsje wilde binnentreden.

En dadelijk hoorde ik uit den volksmond de legende, die ik reeds kende, maar ook weer gaarne ter plaatse vernam, want veel overleveringen bestaan alleen in boeken.

Weemoedige pieuse herinneringen, nu ge in brieven van 't bijna verwoeste Loo leest!

Deze gemeente ligt tusschen Dixmuiden en Ieperen, nabij den Yzer. 't Stadje was bekend om zijn zeer oude geschiedenis. Zijn mooie Gothische kerk met hoogen toren, zijn stadhuis en de Westpoort met den Caesars-boom. De legende steunt op een grond van waarheid. Julius Caesar is in deze streek geweest; langs Loo liep immers een heirbaan van den Rijn naar de zeekust in Frankrijk. Er bestaan nog gedeelten van, en bij Hondshoote in Fransch-Vlaanderen noemt men ze nog den Looweg. Ik ga me hier natuurlijk niet verdiepen in de „cronycke” van Vlaanderen.

Maar zoo'n naam Loo, nu verbonden aan oorlog en vernieling, brengt u soms de tranen in de oogen, om al het eigenaardige folkloristische en historische dat verdwenen is, om de ramp die een goed, kernachtig ras als de Veurne-Ambachters trof.

't Stadhuis van Loo met zijn sierlijk belfortje was tegelijk „herberge”, en in de ruime gelagzaal achter de in lood gevattē ruitjes, tegen de bruine beschotten, onder de berookte dikke balken zag men op markt- en feestdagen de stoere boeren en boerinnen, knapen en deernen, die na zooveel eeuwen noch in wezen, noch in tale, noch in vrijheidsmin, hun afkomst van de Vlaamsche keerlen konden verloochenen. En welk een liefde voor eigen gewest, voor hun geschiedenis en legenden, hun monumenten! Hoe dikwijls sonden ze 's avonds te luisteren naar de drie klokken van dezen of dien toren en ze voelden klank en rythme en beschouwden den klokkenluider als een muzikant, een kunstenaar. 'k Begreep het zoo goed, dat die burger van Loo me dadelijk van den Caesarboom sprak. En als ik nu verneem, dat boeren van den Yzer stukken van gebroken klokken en versierde steenen van vernielde kerken bewaren, herken ik weer dat volk, want die klokken, die kerken, die hallen, ze vormden een brok van hun leven.

Nog spreek ik met veel menschen van den Yzerkant. Hun verhalen zijn altijd eigenaardig en worden ook op eigenaardige wijze verteld. Hoe de waker van den St. Nicolaastoren te Veurne riep: „Burgers, zwicht je (hoed je) van vier (vuur) en keerselucht (kaarslicht); de klokke slaat elf”; hoe in 't zelfde stadje de middeleeuwsche boetprocessie uitging en „penitenten” in bruine pijn met neergeslagen kap een kruise droegen; hoe het volk te Nieuwpoort, te Duinkerke en Cassel om den „reuze” sprong en het oude liedekje zong:

Al die daar zegt....
De reus die komt....

Hoe in 1871 Fransche deserteurs zich in 't Vlaamsche duin verborgen: hoe de Yzer door overstromingen 't land teisterde.

't Vertellen zit hun in 't bloed; ze hebben het van grootmoeder en grootvader, van hun ouders dan en leeren het hun kinderen.

Aan dat alles doet de naam van Loo me denken. O, als we

straks aan den Yzer terug keeren, wat zullen we dan veel, dat we als „heden” gekend hebben, nu als tot het „verleden” behoorend moeten beschrijven.

En zeer vrees ik, dat door het „cosmopolitische” nu van den Yzer en de opleiding der „Yzer-kinderen” in den vreemde, door den oorlog dus, ook het eigenaardige van 't ras uit Vlaanderen's Westhoek verloren zijn gegaan.

A. HANS.

Hoe een vogel wordt uitgeroeid.

Alb. Hess schrijft in „l'Ornithologiste” hoe de bijna tot sage geworden en in Europa slechts voor enkele eeuwen nog sporadisch voorkomende vogelsoort *Geronticus eremita* L thans nog in Noord-Oost Afrika, Tunis, de Kaap Verdise eilanden en Klein-Azië gevonden wordt, doch ook daar allerminst talrijk is.

Gelijk Hess thans uit betrouwbare bron verneemt, heeft verleden jaar één enkele handelaar in Syrië meer dan 40 huiden van oude, 26 van donsjongen en p.m. 50 eieren van deze soort, waaromtrent de wetenschap nog maar héél weinig weet, tot zeer hooge prijzen in den handel gebracht....

De *eremita* zal wel uitgestorven zijn, vóór men iets van zijn levenswijze te weten is gekomen.

A. B. WIGMAN.

LOO BIJ DEN YZER.

DE WESTPOORT MET JULIUS CAESAR BOOM.